

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága dr. Kovács Dénes ügyvéd által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt Országos Munkabiztonsági és Munkaügyi Főfelügyelőség alperes ellen közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságon megindított és a 10.M.4058/2009/13. számú ítélettel befejezett perében a jogerős ítélet ellen az alperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 10.M.4058/2009/13. számú ítéletét az alperes ... számú határozatára kiterjedően részben hatályon kívül helyezi, az alperes ... számú elsőfokú határozatát megváltoztatja, és az alperes által kiszabott 900.000,- forint munkaügyi bírság összegét 300.000 (háromszázezer) forintra leszállítja. Ezt meghaladóan a munkaügyi bíróság ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - tizenöt nap alatt - 27.500 (huszonhétezer-ötszáz) forint együttes elsőfokú és felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az állam javára - felhívásra - 17.500,- (tizenhétezer-ötszáz) forint elsőfokú és felülvizsgálati eljárási illetéket.

i n d o k o l á s

Az alperes Közép-magyarországi Munkaügyi Felügyelősége a 2008. november 19-án kelt ... számú határozatával - az alkalmi munkavállalói könyvvél történő foglalkoztatásra és az ahhoz kapcsolódó közterhek egyszerűsített befizetéséről szóló 1997. évi LXXIV. törvény 6. § (2) bekezdésére utalva hat munkavállaló szabálytalan foglalkoztatása miatt - 900.000 forint összegű munkaügyi bírsággal sújtotta a felperest. Döntését azzal indokolta, hogy a 2008. május 22-én tartott ellenőrzés idején a helyszínen hat fő munkát végző alkalmi munkavállaló AM könyvei az adott napra nem tartalmaztak bejegyzést, ezért megállapította, hogy köztük és a

felperes között az 1992. évi XXII. törvény (Mt.) 76. §-a alapján alapján, az általános szabályok szerint létrejött munkaviszony állt fenn írásbeli munkaszerződés megkötése elmulasztásával.

A felperes fellebbezése folytán az alperes az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

A jogerős közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt benyújtott keresetében a felperes a közigazgatási határozatok hatályon kívül helyezését kérte.

Arra hivatkozott, hogy a felperes - a megrendelő igényéhez igazodva, az egyes események látogatottságával összhangban, változó létszámmal - látta el a Z. P. nevű szórakozóhely őrző-védő feladatait. Munkavállalóit részben munkaviszonyban, kisebb részüket alkalmi munkavállalóként az 1997. évi LXXIV. törvény (Alk.tv.) rendelkezései szerint foglalkoztatta. N. G., a szolgálatvezető gyűjtötte össze és töltötte ki az AM. könyveket, majd meghatározta számukra, hogy aznap mely területen kell munkát végezniük. Következétesen hazaküldte azokat a munkavállalókat, akik az AM könyvüket nem hozták magukkal, vagy azzal nem rendelkeztek.

2008. május 22-én este a felperes telefonon történt értesítése alapján a korábban kialakult gyakorlatnak megfelelően este fél kilenckor érkeztek az alkalmi munkavállalók, és megkezdődött az AM könyvek kitöltése, amelyet egy azonnali intézkedést igényelő rendbontás zavart meg. A konfliktus során a rendbontók kétségbe vonták a felperes szolgálatvezetőjének rendfenntartói jogosultságát, ezért 21 óra 18 perckor a felperes a rendőrség segítségét kérte. Az eseménnyel kapcsolatos intézkedés körülbelül 22 óráig zajlott.

Az alkalmi munkavállalói könyvek adminisztrálásához visszatérő szolgálatvezető az irodájában tartózkodó munkaügyi felügyelőktől értesült arról, hogy időközben munkaügyi ellenőrzés kezdődött, amelynek során már ellenőrizték a helyszínen talált AM könyveket, és a jelenlevőket tanúként hallgatták meg.

Érvelése szerint az AM könyvek kitöltését megkezdő szolgálatvezető rajta kívül álló okok miatt került olyan helyzetbe, hogy az ellenőrzés megkezdéséig valamennyi AM könyv nem kerülhetett kitöltésre. A munkaügyi felügyelők csupán általános kérdéseket tettek fel az alkalmi munkavállalók által egyébként jól ismert, és rendszeresen ellátott feladatokat illetően, munkába állításuk nem történt meg, amelyre vonatkozóan egyébként a közigazgatási iratok sem tartalmaztak adatokat.

Az alperes kereseti ellenkérelmében arra hivatkozott, hogy a munkaügyi ellenőrzés kezdő és befejező időpontjára figyelemmel a

felperesnek elegendő idő állt rendelkezésére az AM könyvek kitöltésére.

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság a 10.M.4058/2009/13. számú jogerős ítéletével az alperes számú határozatát a számú elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte.

A jogerős ítélet indoklása szerint az ellenőrzéssel érintett munkavállalók megelőzőleg számos alkalommal láttak el a felperes számára őrzésvédelmi vagy rendezői tevékenységet, ennek részletes körülményeiről az alperes által felvett jegyzőkönyvekben általánosságban nyilatkoztak. Egybehangzó tanúvallomást tettek arra nézve is, hogy foglalkoztatásuk kizárólag érvényes alkalmi munkavállalói könyvvvel volt lehetséges, továbbá a bíróság előtt egybehangzóan állították, hogy a tevékenység ellátásához szükséges formaruhákat is csak az AM könyvük kitöltését követően kapták meg. Egyetlen tanú sem tett olyan nyilatkozatot, hogy 2008. május 22-én a korábban kialakult rendtől eltértek volna, vagy hogy a utasítást kaptak volna a munka megkezdésére, a szolgálatvezetőnek csupán a rendbontók miatt kellett abbahagynia az AM könyvek kitöltését, amely intézkedés nem várt módon elhúzódott. Mindezek alapján nem volt megállapítható, hogy az adott napon a felek között munkaviszony jött létre, hiányzott ugyanis a munkáltató szándéka az érintett személyek AM könyv kitöltése nélkül való foglalkoztatására nézve.

Az alperes a jogerős ítélet ellen benyújtott felülvizsgálati kérelmében annak hatályon kívül helyezését és a felperes keresetének elutasítását kérte. Jogszabálysértésként a tényállás feltáratlanságára, a bizonyítékok helytelen mérlegelésére és az azokból levont okszerűtlen következtetésre hivatkozott.

Sérelmezte, hogy a hatóság által feltárt tények tekintetében a munkaügyi bíróság a hatósági ellenőrzés napján történetekkel kapcsolatban bizonyítást folytatott le, mert álláspontja szerint csupán a határozat jogszerűsége vizsgálható felül. Az általa készített jegyzőkönyvek, illetve a közigazgatási iratok és egyéb adatok alapján az eljáró munkaügyi felügyelő a munkaügyi ellenőrzésről szóló 1996. évi LXXV. törvény (Met.) 1. § (5) bekezdése alapján jogosult volt a felek között fennálló jogviszony minősítésére. A tanúk a helyszínen jegyzőkönyvezett nyilatkozatukban egybehangzóan előadták, hogy a munkavégzésben az ellenőrzés napján - a munkavégzés helyének és idejének megjelölése mellett - Kovács Attilával, a felperes ügyvezetőjével szóban, alkalmi munkavégzésben állapodtak meg. A felperes által vezetett jelenléti íven aznap minden munkavállaló vonatkozásában 21 órás munkakezdési idő szerepelt, ezen kívül Zs. N. és M. V. jegyzőkönyvben rögzített tanúvallomásai egyértelműen tartalmazták azt, hogy az ellenőrzés idején munkát végeztek.

Az adott esetben az alperes az ügy összes körülményeiből alappal következtetett arra, hogy a munkavállalók a munkavégzési helyen, munkaidőben a felperessel történt megállapodás alapján a szolgálatvezetőnek már leadott, kitöltésre váró AM könyvvel 2008. május 22-én alkalmi munkát végeztek. Nem volt jelentősége ugyanis annak, hogy a munkavállalók munkába állítása ténylegesen megtörtént-e, kizárólag azt lehetett figyelembe venni, hogy a munkavállalóknak a munkáltató nyilatkozatát, magatartását az eset sajátosságai alapján ilyennek kellett-e értelmeznie. Jelen esetben a munkavégzésre történő utasítás megállapítható volt.

Felülvizsgálati ellenkérelmében a felperes a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § /1/ bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem részben alapos.

Az alkalmi munkavállalói könyvvel történő foglalkoztatás az általános szabályoktól eltérést engedő lehetőség, amely a munkáltató számára jelentős könnyítéseket nyújt. Az alkalmi munkavállalói könyvvel történő foglalkoztatásról és az ahhoz kapcsolódó közterhek egyszerűsített befizetéséről szóló 1997. évi LXXIV. törvény (Alk.tv.) 6. § (7) bekezdése szerint a munkavállalónak a napi munkába lépést követő munkáltatói bejegyzések után az AM könyvet magánál kell tartania az ellenőrzés érdekében, az ellenőrizhetőség biztosítása pedig a munkáltató feladata. Nem vitás, hogy a perbeli szórakozóhely rendjének fenntartása több személy összehangolt, komplex, részben speciális képzettséget igénylő feladatellátást jelentett, a munkáltatónak kellett gondoskodnia ezért arról is, hogy az őrző-védő tevékenységgel együtt járó, azonnali intézkedést igénylő helyzet se okozzon az alkalmazandó törvényi rendelkezések megsértéséhez vezető fennakadást.

A Pp. 336/A. § (2) bekezdése szerint, ha a közigazgatási eljárás hivatalból indult vagy a közigazgatási szerv a tényállás megállapítási kötelezettségének nem tett eleget, a közigazgatási szerv köteles a határozata (a szakhatóság az állásfoglalása) alapjául szolgáló tényállás valóságának bizonyítására, ha azt a felperes vitatja.

Helytállóan hivatkozott az alperes arra, hogy a hatósági ellenőrzés során keletkezett jegyzőkönyveknek a bizonyítás során kiemelt jelentőségük van, mert az eljáró felügyelők által tapasztalt körülményeket ezek nyomban rögzítik. Éppen ezért nem kifogásolható, ha a bíróság vizsgálódási körébe vonja azt az

élethelyzetet, amelynek során az okirat keletkezett (Pp. 3. § (5) bekezdés).

A közigazgatási iratok alapján tényként volt megállapítható, hogy a felperes állandó munkavállalóinak feladataihoz kapcsolódva huzamosabb idő óta visszatérően foglalkoztatta alkalmi munkavállalóit, az adott napon az aktuálisan kijelölt szolgálati helyükön. A munkaügyi ellenőrzés napján korábban kialakult gyakorlatnak megfelelően telefonon történt értesítés alapján érkeztek a munkavégzés helyszínére, nevük az állandó munkavállalók 21 órás munkakezdési időpontját tartalmazó jelenléti ívre az ellenőrzés alkalmával még nem került feltüntetésre.

A munkaügyi bíróság által meghallgatott M. B. G. munkaügyi felügyelő tanúvallomásában elismerte, hogy nem tett fel olyan jellegű kérdést, amely az ellenőrzés megkezdésekor folytatott tényleges munkavégzés mibenlétére irányult (10. M.4058/2009/13. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 9. bekezdés). Sz. T. A. munkaügyi felügyelő tanúvallomása szerint az érintett személyek konkrét munkavégzéséről nem szereztek tényleges tudomást, „onnan gondoltuk, hogy ők munkát végeztek, mert a jelenléti íven 21 óra volt megjelölve a munkavégzés kezdő időpontjaként, és az AM. könyvük ott volt leadva, azonban nem volt kitöltve” (13. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv, 3. oldal, első bekezdés). Megalapozottan állapította meg ezért a munkaügyi bíróság, hogy a munkaügyi felügyelők által feltett kérdésekre adott válaszaikat a jegyzőkönyvekben tanúként meghallgatott személyek nem az aznap frissen szerzett információik, hanem hosszabb ideje fennállt alkalmi munkakapcsolat tapasztalatai alapján adták. Ebből következően a hatósági ellenőrzés alkalmával rögzített tanúvallomások többsége nem támasztotta alá azt, hogy az érintett személyek a munkáltató aktuális napi utasításának megfelelő munkát már az ellenőrzés időpontja előtt megkezdték.

A vizsgált jegyzőkönyvek tartalmazták mindazon érvényességi kellékeket, amelyeket a Ket. 39. § (2) bekezdése az okirat kötelező tartalmára nézve előír. A helyszínen tanúként meghallgatott Zs. N. akként nyilatkozott, hogy „biztonsági őr munkakörben dolgozik. Az ellenőrzéskor a külső területet őrizte” (259533. számú jegyzőkönyv). M. L. biztonsági őr nyilatkozatát tartalmazó 259532. számú jegyzőkönyv szerint „vagyonőr munkakörben dolgozik, az ellenőrzéskor a belépők táskáit ellenőrizte a bejáratnál”. (3.M.4058/2009/5. Jegyzőkönyv első bekezdés).

Zs. N. tanú meghallgatására a bíróság előtt nem került sor, ezért a felperes terhére kellett értékelni azt a körülményt, hogy a jegyzőkönyv e tartalmával ellenkező adat a perben került bizonyításra. M. L. a bíróság előtt tett vallomásában pedig nem adott érdemi magyarázatot arra, hogy a jegyzőkönyvet e tartalommal miért írta alá, ha a megállapítást egyébként valótlannak tartotta.

E munkavállalók esetében a bizonyított munkavégzés alapján az alperes jogszerű következtetésre jutott annak megállapításával, hogy ha az AM-könyv vagy annak szabályszerű kitöltése hiányában nem állapítható meg az alkalmi foglalkoztatásra irányuló jogviszony létrejötte, a jogviszony az Mt. 76-79. §-ai alapján az általános szabályok szerint létrejött munkaviszonynak minősült.

Az ekként részben megváltozott tényállás alapján a Met. 7. § (2) bekezdés ab) pontja szerint a munkaügyi bíróság kiszabása megalapozott volt, annak összegét azonban a két munkavállalót érintő jogsértésre figyelemmel kellett megállapítani.

A Legfelsőbb Bíróság a fenti indokolás alapján a Pp. 275. § (4) bekezdése szerint a jogerős ítéletet az alperes jogerős határozatára kiterjedően hatályon kívül helyezte, az alperes elsőfokú határozatát megváltoztatta és a munkaügyi bíróság összegét 300.000 forintban állapította meg. A munkaügyi bíróság ítéletének azon részét, amellyel a felperes keresetét ezt meghaladóan elutasította, hatályában fenntartotta.

A Legfelsőbb Bíróság a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest a felülvizsgálati eljárási perköltség megfizetésére. Az elsőfokú és a felülvizsgálati eljárási részilletéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 15. § (1) bekezdése alapján felperes viseli, az illeték mértékét a Legfelsőbb Bíróság az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 43. § (3) bekezdés és 50. § (1) bekezdése alapján állapította meg.

Budapest, 2011. december 14.

Dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. tanács elnöke, előadó bíró, dr. Stark Marianna s.k. bíró, Dr. Földényi Gyuláné s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bíróági tisztviselő